

Juliol del 1891:
Rita Barberà hereta la vara
de comandament de València,
que encara ostenta.
A la dreta, una imatge actual,
en plena façana marítima.

Ni Porcioles

Josep Maria de Porcioles va ser alcalde de Barcelona durant setze anys, els mateixos que acumula Rita Barberà com a cap de Govern municipal. Totes dues gestions mostren certs paral·lelismes, si bé l'alcaldesa de València amenaça de fer miques la marca del català.

“**La** il perfums i mil colors, mil cares té Barcelona. La que en Cerdà somnià, la que va esgarrar en Porcioles”, canta Serrat. L'alcalde franquista que va atraure fires i congressos, alhora que fomentava el *desarrollismo*, mai no ha caigut simpàtic entre els barcelonins.

Cinquanta anys després que Porcioles agafara el comandament de Barcelona, i 350 quilòmetres al sud, Rita Barberà opta al seu cinquè mandat consecutiu. Aspira a completar dues dècades de poder municipal, durant les quals València s'ha projectat al món amb el mateix ímpetu que s'ha desenvolupat el seu teixit

urbà. El populisme de l'alcaldesa, autèntic motor del seu Govern, ha amagat fins ara mancances impròpies d'una ciutat que es vol d'avantguarda. Uns contrastos que, vés per on, també van caracteritzar la Barcelona dels seixanta.

L'assentament de Barberà a l'alcaldia, la seua “porciolització”, ofereix exemples impagables, com el que recorda que al seu primer equip de Govern, el del 1991 al 1995, hi havia figures que han fet el cim a la política –i en molts casos fins hi han baixat–: en formava part un jove Francesc Camps, regidor de Trànsit amb vint-i-nou anys; José Luis Olivas, que en un moment concret tam-

bé va ser cap de la Generalitat i que avui presideix Bancaixa, era el responsable d'Economia, o Joan Cotino, futur delegat del Govern i cap de la Policia espanyola –ara és conseller d'Agricultura–, qui s'encarregava de la seguretat ciutadana. Tots tres, i tants d'altres, han compartit tasques de gestió amb Barberà.

De fet, també hi va desfilar, i es va dissoldre com el sucre en el cafè, Vicent González Lizondo, líder etern de la regionalista Unió Valenciana, formació amb la qual el PP va pactar a fi de fer-se amb una alcaldia fins a aleshores socialista. L'acord en qüestió va significar l'esfondrament dels secessionistes, incapaçs de fer-se un lloc –tot ho ocupava el vestit roig de Barberà– i víctimes del seu discurs visceral, que va provocar no poques crisis de Govern, com les investigades per la regidora María Dolores García Broch, furibunda anticatalanista que va fer-se un fart de censurar llibres.

Després dels comicis del 1995, tot i aconseguir majoria absoluta, l'alcaldesa va estar molt hàbil, i els va oferir tasques executives. Unió Valenciana havia iniciat el seu trànsit cap a la deriva, però Barberà els donava peixet, i ells, tan contents: tocaven poder alhora que l'alcaldesa rescatava tradicions casposes i flirtejava amb el blaverisme. El seu vot de qualitat va impedir que el consistori assumira normatives secessionistes, però alhora picava l'ullet a grups com Lo Rat Penat –igual com fa ara, quan, sense escrúpols, afirma que el poeta musulmà Al-Russafí escrivia “en valencià” abans de l'arribada de Jaume I, o assisteix a homenatges en què assegura que Lizondo era el seu “marit polític”–.

Terra a la vista! Quan els socialistes van abandonar el despatx de l'alcaldia, l'estiu del 1991, Barberà tenia sobre la taula el nou pla general d'ordenació urbana de la ciutat, aprovat feia poc. Així doncs, va limitar-se a substituir el quadre de l'Equip Crònica que presidia el despatx d'alcaldia –va enviar-lo al museu Reina Sofia de Madrid, i hi va penjar un posat en què apareixien, tot sols, la monarca i el seu fill– i a desplegar el mapa en qüestió. Com si es tractara del Risk o del Monopoly, va començar a moure fitxes. Els seus companys de joc eren, i encara són, els principals constructors d'una ciutat que ha multiplicat el seu nombre d'habitatges sense que el

cens experimente un ascens mínimament proporcional.

L'afany de grandesa dels senyors del ciment sempre ha tingut correspondència, això sí, amb les aspiracions de l'alcalde, que va prendre les regnes del consistori tot just quan Barcelona, Madrid i Sevilla enllestien el 1992. "València no ha de ser menys", era la divisa de la nova alcaldessa, i així continua. La repercussió mediàtica de la ciutat és, per a Barberà, d'una importància capital.

Política, economista i periodista.

Alumna d'Ernest Lluch a la Universitat de València, on va llicenciar-se en Econòmiques, la seua veritable passió sempre ha estat el periodisme. No debades, son pare, José Barberà, va presidir l'Associació de la Premsa de València, i ella va arribar a treballar a la ràdio —a la cadena SER—, a un diari —*Levante*—, que encara estava sota les directrius del Movimiento quan l'avui alcaldessa escrivia sobre successos, urbanisme i, per pura afició, sobre òpera—, a més de ser cap de premsa del Govern civil entre 1978 i 1982, i de la Conferència Empresarial Valenciana, a partir d'aleshores i fins que va dedicar-se de ple a la política. Durant aquella època de rodes de premsa i butlletins informatius, Barberà va teixir llaços d'amistat amb molts professionals del periodisme valencià. Una relació amable de la qual avui, en certa manera, es beneficia, ja que alguns d'aquests companys de micròfon o de secció exerceixen ara tasques directives.

El trànsit de narradora a protagonista, Rita Barberà el va fer des del 1976, any en què va donar-se d'alta en Alianza Popular. Des del 1983 fins ara no ha deixat mai de ser diputada a les Corts valencianes. Fet i fet, la seua aspiració sempre ha estat la presidència de la Generalitat, però al 1991 va haver de conformar-se, i de rebot, amb el número 1 a l'Ajuntament pel PP, reservat en principi a Manuel Broseta. Un número 1 que, sorprenentment, la dugué a l'alcaldia: les lluites caïnites en el si del PSPV-PSOE van mutar en enfrontaments entre institucions del mateix color polític, i van possibilitar que PP i UV sumaren una ajustada majoria absoluta.

Va ser aquell estiu del 1991 quan tots dos partits enllestiren l'acord de Govern, que el socialista Eduard Montesinos va pronunciar una frase que va fer

fama, i encara ressona: "Uneix més el ciment que l'accent."

La València del segle XXI. I, certament, de totxos, la ciutat en té avui uns quants milions més que a començament dels noranta. Zones com ara Campanar, Orriols o l'entorn de la Ciutat de les Arts i les Ciències, per citar-ne algunes, s'han expandit gràcies a torres i torres que sovint no encaixen amb la trama urbana tradicional. Avingudes com la de les Corts Valencianes, la d'Alfahuir o la de França marquen una línia claríssima entre passat i present, entre antic i modern. No hi ha terme mitjà.

Obres com la Ciutat de les Arts o el Palau de Congressos han servit, doncs, com a reclam per als promotors immobiliaris. Totes dues obres eren simples illes als afores de la ciutat, però avui, envoltades d'un ampli ventall de noves edificacions, poden presumir d'estar en les zones més cares de València.

Els dos partits que conviuen al consistori amb el PP —PSPV-PSOE i Esquerra Unida— no s'estan de denunciar la "convivència entre Ajuntament i constructors". La requalificació del camp de Mestalla, la maqueta del futur Parc Central o els desitjos de Barberà d'aprofitar la renovació del port a fi de fer-hi habitatges han estat idees durament critica-

des per l'oposició, que acusa el Govern municipal de fer trampes legals per augmentar-ne l'edificabilitat.

En primera persona. "Volies viure grans esdeveniments en primera persona", recorda la publicitat institucional que emet aquests dies la Generalitat Valenciana. Gairebé tots aquests esdeveniments han tingut o tindran València com a seu. Es la resposta de Barberà a una sensació estesa entre els valencians, segons la qual la tercera ciutat de l'estat no tenia la rellevància que caldria esperar, i menys encara en comparació amb el trident del 92. El sentiment victimista dels valencians ha trobat resposta en la megalomania dels governs populars, que han fet de València el botó de mostra de la seua gestió, arreu de l'estat. Hi va ajudar, sense dubte, la convivència del PP als executius estatal, autonòmic i municipal, entre els anys 1996 i 2004.

I això que el primer intent de formar part de "l'elit" municipal internacional se n'anà en orris. València, la ciutat on pocs anys abans s'havien censurat exposicions i retirat llibres, optava a ser capital cultural europea del 2001. Rotterdam i Oporto van compartir-ne l'honor, però Barberà no va desistir-hi.

Va impulsar la creació de la Fundació València III Mil·lenni, que, amb el su-

A la dreta, **Vicent González Lizondo**, líder d'Unió Valenciana i primer tinent d'alcalde de València en la primera legislatura de Barberà. Camps, esquerra, era regidor de Trànsit, amb vint-i-nou anys.

port de la Unesco, va dur a la ciutat personalitats de renom mundial, com ara Mario Vargas Llosa o Umberto Eco. L'un i l'altre, de fet, no van passar gaire despercebuts. El primer va criticar de manera furibunda "la utilització de Tirant lo Blanc per part dels nacionalistes", i el segon, mesos després de visitar València, va afirmar que estava "exposat a milers d'imbècils que fan tot de congressos sobre el tercer mil·lenni".

No han estat, ni de lluny, els pitjors desencisos que ha patit Barberà. El seu afany per fer de València el melic del món l'ha duta a convidar arquitectes de talla universal que, al remat, no han estat sinó un bumerang.

És el cas de Jean Nouvel, que va presentar un projecte de renovació de la façana marítima del cap i casal que no incloïa –com anhela l'alcaldesa– el trencament en dos del barri del Cabanyal a fi que l'avinguda de Blasco Ibáñez toque la mar. Nouvel ha estat escollit recentment, i *ex aequo*, responsable de la reordenació de l'àrea marítima.

O el de David Chipperfield, arquitecte de l'edifici "estrella" de la Copa de L'Amèrica, el Veles e Vents. Al cap de poc temps d'inaugurar-se, el mateix ideòleg va dir en una conferència que la qualitat constructiva era una "porqueria".

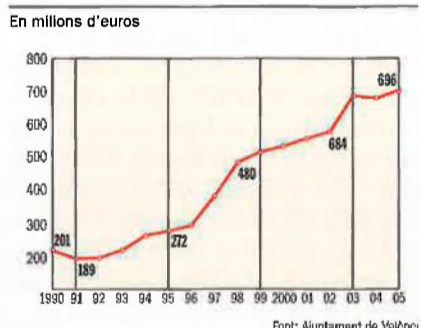
O, encara, el cas de Santiago Calatrava, que no va quedar content amb l'acústica del seu Palau de les Arts Reina Sofia –que, a més, disposa de 140 butaques cegues–, i que, actualment, debat amb l'Ajuntament que fer amb l'Àgora,

la peça que ha de culminar la Ciutat de les Arts i les Ciències –una sala d'esdeveniments a l'aire lliure on el Govern valencià havia previst el lliurament de la Copa de L'Amèrica–.

També amb motiu de la competició de regates, el dissenyador valencià Xavier Mariscal va irrompre amb unes declaracions sonoríssimes en què emetia opinions al voltant de l'esdeveniment nàutic. Va titllar els regatistes de "pijos de merda", va fer burla sobre la diversitat idiomàtica de la competició, assegurant que ell parlava "en un dialecte del japonès: *chichi, chocho, chacho*, Rita". Per acabar-ho d'adobar, va dir que la copa que havia dissenyat per a l'ocasió estava inspirada en "un cagalló".

El negoci de la Copa. Mariscal també va dir que la competició "interessa a quatre o cinc persones", malgrat que l'Ajuntament, en el seu desig d'engrescar la població i d'aferrar-ne l'autoestima, va situar l'impacte de l'esdeveni-

Deute viu de l'Ajuntament de València

ment només per sota de les Olimpíades.

Ja pot tenir-ne, d'impacte, perquè la celebració és possible amb el pagament de 90 milions d'euros a l'empresa America's Cup Management, la propietària dels drets de "la Fórmula 1 de la mar". Els turistes potencials d'aquesta modalitat esportiva tenen un altíssim nivell adquisitiu, però costarà atraure visitants poc relacionats amb la vela o que estiguen disposats a desplaçar-se fins a València per seguir les regates des d'unes quantes milles de distància.

En qualsevol cas, els governs autonòmic i municipal han aconseguit transmetre la imatge de centre del món que tant trobaven a faltar alguns ciutadans. Més encara si tenim en compte que hi ha unes altres cites que també situen València al bell mig de l'actualitat: l'accés de la ciutat al circuit operístic –gràcies a la inauguració del Palau de les Arts– i la controvertida visita del papa Benet XVI –la despesa de la qual ha estat tapada re-re el contundent "allò que calga"–, o, en un futur proper, la celebració d'un gran premi urbà de Fórmula 1 –tot i el modern circuit de Xest que també va inaugurar la Generalitat de Zaplana– i la final de la UEFA Champions League –la competició futbolística per equips més important del món– al nou Mestalla.

Aquest allau d'actes ha fet que l'àrea principal del consistori siga l'Econòmica i de Grans Projectes [sic], però, també, ha disparat el deute [vegeu el gràfic del costat]. Els números rojos assoleixen tanta magnitud que, de les obres amb motiu de la Copa de L'Amèrica, l'Ajuntament només sufragava la remodelació de l'avinguda del Port. La resta són inversions estatals –1.000 milions d'euros–, algunes en forma de préstec.

Soroll. El discurs de Barberà, habitualment enèrgic, no desentona en absolut amb el del PP. Les topades amb l'executiu de José Luis Rodríguez Zapatero han estat una constant, des de l'inici. Va criticar que al discurs d'investidura no fera referència a la Copa de L'Amèrica, i ara s'ha mostrat ferma davant la possibilitat que les falles patiren els efectes del debat sobre el soroll que ja va escapar els carnivals de Tenerife. Entre aquestes dues fites, els atacs al Govern estatal han estat una constant.

En la lluita intestina dels populars valencians, Barberà tampoc no vacil·la:

És València una ciutat conservadora?

La possibilitat que al maig s'encadenen vint anys de governs conservadors convida a preguntar-se si València, capital de la Segona República i amb executiu socialista del 1979 al 1991, és una ciutat de dreta.

Segons l'economista i assagista Gustau Muñoz, "hi conflueixen dos aspectes: la desmobilització estructural del vot progressista i la transformació estructural de la ciutat, que ha comportat l'envelliment de la població, la fugida de gent progressista i la vinguda de molts immigrants que no voten. Sembla Suïssa, una societat conservadora perfecta en què el vot d'esquerra no és gaire fàcil de mobilitzar".

El també assagista Francesc de Paula Burguera opina que "l'opinió pública de la ciutat de València ha estat contaminada per qüestions que van més enllà de la ideologia, no es vota pel programa". Al seu parer, la coneguda com a Batalla de València va ser clau: "Manuel Vicent va dir que València era l'únic lloc en què, per una qüestió d'accents, s'arriba a posar bombes. Una colla de desvergonyits va aprofitar aquests fets per promoure una campanya dirigida a la 'bona gent', que diria sant Vicent, per atemorir-la amb el 'perill català', una maniobra que va quallar i de la qual se n'ha aprofitat clarament la dreta." Gustau Muñoz, en canvi, pensa que l'anticatalanisme "és un recurs amortitzat, únicament s'activa en clau d'extrema dreta; en aquest sentit, l'elevació del nivell cultural i educatiu de la ciutat és un element molt destacable". Per a Burguera, "l'opinió pública d'un poble es configura sobre dos fonaments: la seua formació i la informació que rep. Si la formació és feble, la informació manipulada troba terreny abonat per arrelar-hi".

"Ara hi ha un fenomen nou –apunta Muñoz–: la candidatura de Carme Alborch pot mobilitzar no sols electors pro-

A l'esquerra, Gustau Muñoz. A la dreta, Francesc de Paula Burguera.

gressistes sinó també la València més moderada i culta, i fins i tot una part de la burgesia". No és tan optimista Burguera, sobre la capacitat del PSPV-PSOE, ja que "els moviments i plataformes veïnals promoguts per l'esquerra no obtenen el suport que caldria esperar dels mateixos afectats".

La figura de Barberà és indestruïble de la València actual. "És autoritària, i enllaça amb el paternalisme franquista, evoca temps en els quals, desgraciadament, va educar-se molta gent. No és una populista clàssica", observa Muñoz. Burguera parla, pràcticament, de biotop: "La ciutat que havia de ser el cap i casal viu aïllada de la resta del país, els seus dirigents no senten el país com a propi."

Gustau Muñoz mira al futur i demana de "desenvolupar el sector terciari, és a dir, la iniciativa cultural, les noves tecnologies, les tecnologies de la informació, la recerca, el disseny, els serveis avançats a les empreses... Rita Barberà llegirà grans contenidors culturals, però caldrà omplir-los amb continguts més interessants que els d'ara".

des del primer moment va posicionar-se clarament del costat de Camps. És deixeble seu i, a més, sintonitzen absolutament des del punt de vista ideològic, per les seues profundes conviccions cristianes, boiroses en el cas del cartaginer.

No sembla compartir, per contra, el parer de l'expresident Aznar pel que fa a la permanència al poder. Barberà ja dobla els anys que voluntàriament va estar-se Aznar al Govern espanyol, i ha comentat que les legislatures municipals haurien de ser de sis anys.

'Veinte años no es nada'. Aquest afany de poder impulsarà l'alcaldesa a cantar, durant la campanya electoral, el famós tango de Carlos Gardel? De fet, tot és possible, en la València del tercer mil·lenni. Per exemple, és possible que facture un milió i mig d'euros més que Barcelona en il·luminació, tot i que té la

meitat de població –hi té a veure que el regidor Juan Vicente Jurado, abans per Unió Valenciana i ara pel PP, tinguerà un negoci de fanals?–.

És possible que el festival de cinema tradicional de la ciutat, la Mostra de la Mediterrània –que compta amb vora trenta edicions–, ja no siga una cita de cintes de banda i banda d'aquesta mar, sinó que serveixa perquè Barberà es fotografie amb un actor o actriu de renom internacional, ja en decadència: Jeremy Irons, Andy García, Sofia Loren, Faye Dunaway.

És possible que cada divendres de ple, al consistori, hi haja un grup de *hooligans* femenines d'edat avançada amb pancartes com ara "Valencia avanza con Rita", mentre els veïns descontents amb l'equip de Govern són escorcollats durant tant de temps que, en accedir-hi, si poden, el ple ja està a les acaballes.

És possible que l'Ajuntament organitze un acte per commemorar el trentè aniversari de la cessió dels terrenys del vell llit del Túria a la ciutat i que Barberà convide l'últim alcalde franquista –Miquel Ramón Izquierdo–, però no Ricard Pérez Casado, que impulsà, durant els deu anys que va ostentar la vara de comandament, la conversió del riu en parc públic –contra les aspiracions dels que volien fer-hi carreteres i edificis–.

Si Josep Maria de Porcioles visquera, potser també hauria estat convidat, per solidaritat, a la cita del llit del Túria. Tan maltractat per la història, aquest alcalde etern de Barcelona, com maltractada és Barberà per diversos sectors ciutadans, incapaços de copsar que es tracta de l'alcaldesa que situa València al lloc que li correspon.

Victor Maceda